

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNĂL

Adunările eparhiale

(=) Ne aflăm în vremea pregătirilor pentru sesiunile ordinare ale adunărilor eparhiale din întreaga noastră biserică ortodoxă.

În Dumineca din 6 Mai 1934 se va întruni, conform legii de organizare bisericească, reprezentanța legală a clerului și poporului dreptcredincios din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu, și va cerceta și discuta lucrarea bisericească, administrativă și culturală a acestei Arhiepiscopii în anul precedent.

Adunările eparhiale, din trecut apropiat al Arhiepiscopiei noastre, dovedesc, așa credem, că membrii lor n'au fost preocupați în deosebi de partea administrativă pe socoteala vieții spirituale; ci, dimpotrivă, și-au îndreptat luarea aminte cu deosebire asupra misiunii spirituale și sociale a bisericii noastre.

Au fost timpuri, nu prea departate de cele d'acum, când funcționarea forurilor noastre bisericești a slăbit în păstoria sufletelor după rânduiala cuprinsă în formele de organizație șaguniană, și când activitatea acelor foruri — sinoade și consistorii — se mărginea, cu prea puține excepții, să ne prezinte an de an o biserică «administrată» cu mai mult sau mai puțin succes, — abea din când în când își făcea apariția câte-o măsură, ce năzuia să treacă dincolo de zările strâmte ale birocrației.

Înțelegem dar prea bine și aprobăm criticile care le-am auzit și le auzim rostite de unele cercuri, în deosebi de confrății revistei bisericești și didactice din capitală, când nu se obosesc să învedereze atât manierele administrative, ce se obișnuiesc încă în

diferitele cancelarii bisericești, cât și activitatea pastorală a preoților redusă la forme pur ritualiste.

Ceea ce nu putem însă înțelege, nici aproba, în menționatele critice, este combaterea ciudată a Legii de autonomie și organizație bisericească, în liniile așternute de mitropolitul Șaguna.

Legea autonomiei bisericești este absolut nevinovată, dacă partea ei administrativă se ridică biruitoare d'asupra părții celeilalte: a sufletului.

Căutăm principiile legii, nu felul greșit al aplicărilor sale de ieri sau de astăzi.

Acum, când avem legea autonomiei pentru întreaga biserică, un glas înțelegător de peste munți ține să constate:

„Nici una din marile chestiuni culturale, sufletești, n'au fost în grija celor ce trebuiau să aplice legea... Partea economică (politică) a biruit peste partea sufletului... O epocă întreagă am fost amețiți (cei de peste munți) — cu legea lui Șaguna, că ne vine și aduce raiul pe pământ; iar când ni-a venit, am văzut numai legea lui Șaguna, dar fără Șaguna», — așa scria înainte cu un an (în aceeași revistă) un bun ortodox și cunoscut scriitor bisericesc din București.

Zadarnic ar reveni, prin urmare, o nouă lege, — când obiceiurile vechi și rele rămân în putere. Ce ne trebuie?

Răspundem cu câteva precizări, mai vechi și totuși nouă, formulate de un bărbat al bisericii noastre ortodoxe ardeleni, ajuns mai târziu în fruntea ei. Eată-le:

„Ne trebuie o administrație bisericească inspirată în toate acțiunile ei de concepțiile largi, puternice, sănătoase ale unui adânc spirit creștinesc, ear mai pe sus de toate ne trebuie o adevărată păstorie bisericească, care să ne înalțe moralul, să întărească conștiința bisericii celei vii și încrederea tuturor, că într'adevăr trăim în biserica lui Dumnezeu... Ne trebuie un duh nou de viață bisericească, un duh creator care să introducă suflet și putere în toate arterele organismului bisericesc. Spre acest scop ne trebuie în organele de conducere bisericii (și negreșit, și în adunările eparhiale și în congrese) bărbați cu mult suflet creștinesc, caractere de adevărați apostoli... (Revista Teologică, Anul IV, pag. 232).

Intreagă această activitate se desfășură numai sub scutul autonomiei bisericești. Cu mâini legate nu se poate lucra.

Adunările eparhiale au să examineze dările de seamă despre activitatea Consiliilor eparhiale, împreună cu programul de activitate pe anul următor.

În Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu se vor prezenta și de astă dată, alături de chestiuni administrative, probleme de însemnătate deosebită, menite să brazdeze adânc viața noastră bisericească.

Rolul mirenilor noștri fruntași, cari au izbutit să se grupeze în jurul Frăției Ortodoxe Române, va avea un înțeles tot mai pronunțat și tot mai binefăcător. Reprezentantii poporului, în adunarea eparhială, își desfășoară activitatea, prin colaborarea cu clerul, și în sensul misionarismului, deșteptând și întărind conștiința creștină ortodoxă ca să fie cu adevărat primenitoare de suflete.

Un edificator exemplu, despre efectul colaborării mirenilor și a preoților în corporațiile bisericești,

am avut prilej să-l înregistrăm zilele trecute, când omul de bine, dl inginer Ioan Gigurtu, directorul societății Mica și membru în adunările eparhiale ale Arhiepiscopiei, s'a rostit, în articolul său «Educația sufletească și statul», într'un mod atât de chibzuit și atât de nimerit asupra operei pe care o înfăptuește biserica ortodoxă în statul român.

În măsura în care centrul bisericesc al mitropoliei Ardealului va fi secondat de concursul prețios al reprezentanților clerului și poporului, în aceeași măsură va spori firește și binele și prosperitatea bisericii și a instituțiilor ei, chemate să ocupe un loc de frunte în viața publică a neamului.

Fie deci bineveniți cei care aduc îndrumări luminate și înțelepte sfaturi, întrunindu-se în curând la Sibiu în numele libertății religioase și a disciplinei bisericești!

Solemnitatea investirii P. S. Sale Episcopului Cetății-Albe-Ismail, Dionisie Erhan, confirmat de Sf. Sinod în sesiunea sa actuală de primăvară, se face astăzi Vineri, în palatul regal din capitală.

Credincioșii bisericii noastre au luat la cunoștință, cu adâncă durere sufletească, acțiunea nesocotită și criminală întreprinsă de cei 13 complotiști, ofițeri și civili, în scopul răsturnării ordinii legale din țara noastră.

Consiliul de război a osândit la câte zece ani reclusiune pe cei găsiți vinovați de complot.

Desbaterile consiliului au dovedit, că acțiunea osândiților a fost cu totul izolată și că a fost pusă la cale de câțiva înstrăinați sufletește de ceea ce are mai scump neamul nostru.

* FOIȘOARA *

Mici studii istorice

Fragmente despre George Baritiu¹

I

Introducere

Din multe părți — toate ortodoxe — am fost solicitat să lămuresc procesul ce mi s'a făcut de pretinsă „calomnie“, la adresa „memoriei“ lui B.²

Cum două instanțe judecătorești au refuzat îndrăznita acuzatorilor, nu mai este nicio nevoie să mă ocup cu acel proces.

Dar, ca istoriograf român, ca profesor universitar de istorie literară-românească și ca membru al Academiei române, mă simt acum dator a lămuri atitudinea mea față de opera lui Bariț în total; a lămuri însă

¹ Revizuirile istorice, ce dl G. Bogdan-Duică și-a propus să le scrie relativ la istoria Transilvaniei, *Telegraful Român* le va publica cu plăcere, ori pe cine l-ar privi. Școala adevărului, care se face 'n aceste revizui, va fi un adaos la progresul științific al provinciei noastre. *Red. T. R.*

² B., în tot cursul fragmentelor, va însemna: Baritiu.

și anumite părți (nu toate) din complexul psihic, care reese din scrierile lui.

Nu-mi pare bine; dar nici rău nu-mi pare că încep astfel a lămuri o chestiune literară, în care se reflectează o epocă depășită din viața Ardealului; o chestiune care-i și publicistică, deci tot literară, însă 'n legătură cu politica tristă, uneori imbecilă, care s'a făcut în țara aceasta și pentru care — politică — eu am — se știe — un respect foarte redus.

Dovezile ce le voi aduce vor fi într'adevăr „mici studii istorice“, absolut obiective: *sine ira et studio*.

Când a murit B., eu am scris un necrolog, în *Gazeta Bucovinei* al cărei director eram. Nu-l am, însă, la dispoziție, ca să știu ce spuneam despre B. pela 1893/4.

Dar Dr. Augustin Bunea a rostit atunci un panegiric, sunând din surle confesionale, după felul său de-a scrie bine cunoscut.

Ce voi scrie eu aici și — poate 'n curând — și aiurea, este cu desăvârșire contrar afirmațiilor lui Bunea. Nu vreau să fiu contrar; aderat-am toată viața mea la principiul: *sine ira et studio*; dar exagerarea, greșala (voită sau nevoită), igno-

ranța și tendința, care-au stăpânit și mai stăpânesc, în Ardeal și în știință, trebuiesc scoase la iveală; și post festum, firește; dar totuși cu un folos: Cercetarea înouă trebuie să descătușeze și ultimele rămășițe din tot ce a împiedecat propășirea intelectuală-critică a țării acesteia de mare importanță.

Repet, deci: eu fac operă de istoric și încă — de-mi-se voie a fi și eu măcar odată 'n viața mea nemodest — operă de istoric foarte conștient și de știință sa, și de claritatea logică a judecăților sale critice!

II

Dr. Augustin Bunea despre George Barițiu

În *Discursuri* (1903, p. 27—41) Bunea, greco-catolicismul Bunea, îndrugă despre greco-catolicul B. următoarele laude:

Lauda 1: „în cercul familiei sale dădea mulțumită lui Dumnezeu, pentru că a a fost învrednicit să-și păstreze nevătămată credința părinților săi — greco-catolici.

Lauda 2: Se vorbește de „cursul unei cariere grele de 80 ani“ —; începute, deci la vârsta de 1 an!

Lauda 3: „foarte multe dintre școalele românești și dintre instituțiile noastre culturale, atât dincoace, cât și dincolo de Carpați, numai cuvântului său... avem să le mulțumim“: Cerem lista lor, mai ales a celor de dincolo...

Lauda 4: Despre Asociațiunea transilvană: „El a lucrat statutele ei în anul 1860“.

Lauda 5: Despre Academia română: „și-a început viața la anul 1866 cu conlucrarea neprețuită a lui B., care până 'n ziua de astăzi (1893 Mai 6! G. B. D.) a ilustrat-o cu atâta splendoare“...

Lauda 6: „și ne oprim înaintea monumentului... care i-a încununat toată activitatea literară. Monumentul acesta poartă titlul modest *Părți alese din istoria Transilvaniei*... O comoară de simțiri și virtuți mari și nobile... în cartea aceasta se află tot ce a făcut să palpитеze inima lui B. în decurs de 81 ani (Bravo! G. B. D.); dar lucrul cel mai prețios în opul acesta sunt faptele săvârșite de B., care nu numai a scris, ci a și făcut istorie pentru Români“. Vom vedea cum...

Lauda 7: *Gazeta*: „stindardul libertății naționale... tunet puternic (trezind) din somnul cel de moarte...; a înființat *Gazeta*“.

Probleme, fapte, comentarii

Mare manifestație antirevizionistă, demnă și răsunătoare, s'a desfășurat în Sibiu, în ziua de Duminecă, 22 Aprilie 1934, cu prilejul serbarilor organizate de învățătorimea județului Sibiu în cinstea învățătorimii din București. Conferențiar era dl Gh. Lungulescu, secretarul Ligii antirevizioniste, ca delegat al ziarului Universul. Cauza sfântă, în serviciul căreia stă astăzi toată suflarea românească din întinsul țării noastre, a fost expusă, de neobositul secretar al Ligii, respicat, cu rară elocvență și în mod documentat, — probele erau alese chiar din produsele fărâșite de adversarii și dușmanii neamului românesc. Uneltirile lor neîntrerupte trebuie să ne facă mai înțelegători, mai strânși adunați la olaltă, prin urmare mai tari, pentru a păstra pe vecie un patrimoniu scump, dobândit pe dreptate, dar cu jertfe și suferințe peste fire, aduse de trații, părănii, moșii și strămoșii noștri. Intr'o mult promițătoare atmosferă, întreg auditorul din vasta sală tixită dela Thalia, a răspuns cu viforoase aplauze și aclamări la adevărul și îndemnul rostit din mintea clară și inima românească a neîntrecutului conferențiar. Dl Lungulescu mulțumește la sfârșit asistenței, care în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a onorat această manifestare de solidaritate națională.

Concertul, — dat în același loc și în aceeași seară, de corul mixt al societății muzicale a învățătorilor din București sub conducerea profesorului N. Oancea, și a corului învățătoresc din județul Sibiu sub conducerea profesorului T. Popovici, — a făcut să strălucească din nou calitățile acestor coruri prin specificul lor creștinesc și național. Compozițiile religioase, populare și naționale, corect executate și atât de melodioase, s'au încadrat potrivit importanței zilei de energic protest împotriva tuturor revizionistilor de aproape și de departe.

Dela camera deputaților. — În ședința din 18 April a. c. a camerei, dl Dr. Ion Popa, deputat de Treiscaune și membru al adunării episcopale din Arhiepiscopia noastră, a adresat dlui ministru al instrucțiunii o interpelare în legătură cu recentele descoperiri asupra asasinatului regretatului Eusebiu Popovici, căzut jertfa unei crime făptuite de minori.

Lauda 8: „Credința bisericii sale totdeauna a păstrat-o neatinsă... cu atât mai vârtos că el fusese chirotonit lector (anaghist) și ipodiaton al bisericii catedrale din Blaj“.

Etc. Etc.

Surle confesionale!

Surle!

Precum, pe rând, va reeși din capitele care le voui scrie despre B.

III O surprindere

— a roman szellemi élet egyik legkiválóbb egyénisége.

Dr. Bitay Árpád.

Ca să aplici cuiu atributul de *kiváló* (excellent), ba chiar de *legkiválóbb*, acel cineva trebuie să fi fost un spirit original și productiv, și posesor al unei forme distinse, satisfăcând și dorul de știință al mulțimii naționale, dar și pretențiunile ei estetice.

Originalitatea lui B. este, însă, contestabilă, iar forma-i este prea des vulgară. Ca 'ntâie surprindere pentru publicul străin de izvoarele științei lui B., voui da câteva probe.

In istoria literară — modernă a Transilvaniei — încă nescrisă, al cărei material începui a-l culege, ca s'o las moștenire, drept ultima-mi lucrare — circula o mulțime de basme, care vor pieri.

Un basm este și ideea că G. B. ar fi fost un scriitor foarte serios și de valoare permanentă. (Vezi Bunea, lauda 6).

Să-l vedem:

Reținem, după stenogramele dela cameră, din interpelarea dlui Dr. Ioan Popa, următoarele constatări, făcute în scop de-a se desfășura o acțiune hotărâtă pentru însănătoșirea educației publice:

Se impune imperios o colaborare foarte strânsă și un contact viu între școală și părinți. Părinții, dacă își iubesc copiii și doresc ca aceștia să devină membri utili ai societății și demni urmași ai lor, sânt obligați să dea școlii tot concursul.

Este necesar ca în țara noastră să se înființeze așa numitele **consilii lunare**, compuse din părinții elevilor cu profesorii școalelor. Aceste consilii au dat în țările din occident rezultate uimitoare în ce privește educația elevilor.

În aceste consilii se impune să se discute cu toată franchețea și cu toată sinceritatea. Atât părinții cât și profesorii sânt obligați să arate în mod deschis toate defectele și calitățile copiilor și de comun acord să ia măsurile de îndreptare.

Aș fi foarte satisfăcut dacă dl ministru al culturii naționale ar binevoi să ia măsuri urgente și în reglementarea educației fizice, și în chestiunea lecturii elevilor.

Sportul este un mijloc de educație. Cu durere însă constatăm că se face **abuz** astăzi în exercitarea lui. Educația fizică nu trebuie să primeze asupra cultivării spiritului. Ne trebuie întâi tineri cu pregătiri intelectuale, mai cu seamă nouă românilor ca un popor tânăr. Dar:

Elevii să nu-și piarză tot timpul liber cu diferite jocuri sportive, din cauza cărora nu le rămâne timp pentru lecții și pentru lecturi.

Părinții, școala și întreaga societate au obligația să supravegheze ca mințile tinere conduse mai mult din fantezie să nu cadă jertfă lecturii infecțioase.

Dle ministru, neamul nostru a existat și a înfruntat toate vicisitudinile vremii datorită și bisericii noastre naționale. Colaborarea strânsă care a existat între biserică și școală, sântem obligați chiar pentru existența noastră ca popor românesc să o cultivăm și să o întărim mai departe.

Plecând de aici credem, că ar fi necesar să binevoii a dispune să se dea o

mai mare atențiune învățământului religios-moral, care are însemnătate covârșitoare în educarea tinerii generații, obligând în același timp pe elevi și profesori să frecventeze în mod regulat biserica.

Dacă războiul a produs o depreziune morală, o lipsă de omenie și de respect față de Dumnezeu, oameni și față de autoritatea publică, această prăpastie morală nu o putem lăsa moștenire urmașilor noștri.

O obligație de înalt interes moral și național ne impune, să întronăm virtuțile strămoșești ale poporului nostru, cari nu pot veni decât printr'o educație religioasă morală a tinerelor noastre generații.

Cred, dle ministru, că apelul meu va găsi răsunet în sufletul dvoastre de mare patriot și îndrumător al culturii noastre naționale.

„Mamina“ se numește cartea scoasă de sub tipar în vremea din urmă de dl Al. Lascarov-Moldovanu.

În paginile ei se oglindește minunat viața sănătoasă și curată de familie. Scrisă cu o desăvârșită măiestrie de stil, cartea păstrează toată vremea un aer de înălțătoare zidire sufletească.

O recomandăm familiilor de preoți și învățători, și tinerimii de liceu.

Prețul cărții este de Lei 50, se poate comanda la Bibliotecă arhiepiscopală și Oastea Domnului, Sibiu.

Problema răspunderii, pentru educația greșită a tineretului de astăzi, se discută cu o râvnă extraordinară în presă, în parlament și în conferințe.

Se rostesc astfel numeroase păreri, mai mult sau mai puțin nimerite, — dar toate par a se concentra în constatarea — mereu repetată — că pricina de căpetenie a decadenței morale este slăbirea credinței și depărtarea tot mai întinsă a sufletelor tinerești de morala creștină.

Când spunem vorba: „Înapoi la biserică!“ nu ne rămâne decât s'o înfăptuim — și mai întâi în învățământul școlar, în care biserica își reclamă locul de cinstă cuvenit. Fără declararea ei, problema rămâne deschisă și mai departe.

Despărțământul Târnava al Aso- ciației clerului s'a întrunit în 17 April a. c. în ședință de primăvară, în orașul Dicioșmărtin.

Dimineața la ora 9 s'au mărturisit toți preoții. A urmat celebrarea sfintei liturghii împreună cu chemarea sfântului Duh, în cursul căreia s'au împărțit cu taina sfintei Cuminecături cei

mărturisii. La priceastă a predicat părintele Asachie Marcovici din Lepindea.

Președintele, părintele protopop Gheorghe Opresan, după deschiderea solemnă a conferinței face mai multe comunicări oficiale.

După masă părintele Iuliu Moldovanu din Lasiul-român își citește conferința cu titlul: „Însemnătatea frăției ortodoxe române pentru neam și biserică“.

După discuția asupra felului cum s'a servit sfânta liturghie, asupra predicii părintelui A. Marcovici și asupra conferinței părintelui I. Moldovanu, — se enunță următoarele păreri și constatări:

Pentru introducerea uniformității, în ce privește ținuta și mișcările preotului liturgisitor, să se observe cu strictețea practica din catedrala mitropolitană. S'ar face un bun serviciu, din partea celor competenți, cu publicarea unei broșuri în cauză;

Predica părintelui A. Marcovici, bine predată, a atins efectul dorit;

Conferința părintelui I. Moldovanu, temeinic aprofundată, se propune a fi recomandată spre publicare în organul oficial al arhiepiscopiei. —

Păr. Ion Oprea din Bahnea face o documentată expunere asupra sectei evangheliștilor, care încearcă să se infiltreze în tractul nostru. Indică mijloacele de reacțiune.

Coresp.

Pe drumul vieții cu Hristos. — Cei doi ucenici, Luca și Cleopa, în cari ne regăsim fiecare, plecat-au din orașul minunii celei mari, la îngânarea zilei cu noaptea, îndreptându-se spre Emaus. Se lupta lumina cu întunerecul, și se bătea în sufletul lor adevărul învierii cu minciuna iscodită de sufletul împietrit al evreilor.

Am spus că în ei ne regăsim fiecare, mai târziu sau mai de vreme. Căci drumul lor e drumul tuturor. Întrebările și nedumeririle lor sânt suverane și în veacul nostru. Căătorim însoțiți de Domnul și nu-L recunoaștem; de aceea rămânem izolați și rătăcim, pierzându-ne în dibuiri prin întunec. Lumina de pe peatra mormântului, de unde a înviat Domnul, n'a dus-o mai departe pe drumul vieții, ca să ne lumineze pașii prin întunerecul veacului. Împietriți la inimă, cu ochii sufletului împienjeniti, pașim pe drumul vieții mai departe, tot mai departe de calea cea adevărată și nu mai ajungem ceasul recunoașterii însoțitorului vieții noastre.

În Ierusalim, minciuna împintinită de banii fariseilor, a fost biruită de lumina Adevărului, frica înlocuită cu curajul, necredinței i-a luat locul credința, și Mântui-

Două: Un patriarh (la B. fără nume), câștigat catolicismului, întors ceta Viena, ca să unească pe Sârbi cu „mama“ (?) Roma, adusesse de-acolo diferite paseri scumpe. La ce?

Barițiu

Unii cronicari* voiesc a ști, ca mitropolitul, acum patriarh, nu ar fi adus acele paseri numai așa, d'un gust copilăresc, ci cu scop mult mai serios. Pe atunci adevărat domnea la Slavii meridionali o credință deșartă, după care pe dansii îi va scăpa de Turci un cral (rege, domnitor) carele va aduce în Țara lor niște animale nemai văzute pe la ei. Tot din cauza aceea Piccolomini încă adusesse în Serbia camile, moime, papagali și alte animale straine, transportate din Sicilia. [Pg. 299].

* Care? Unde? Horváth și Pap — cronicari?!

„mint a krónika írja“ poate scrie Papp care-a utilizat o cronică, nu G. B., care copiază pe Papp.

Toată deosebirea este că Papp (intelligent) face din papagali și moime o notă (pg. 25), iar B. face text istoric!

Paralele de-același fel se mai pot cita *da capo al fine*; dar pentru că să cruț memoria „istoricului“, mai citez numai vre-o 2—3.

Trei: Despre arestarea lui Pero:

Papp

Az oroszlán maga ke-
reste fel a megejtésére
készített vermet.

[Pg. 43].

Barițiu

Cu toate acestea leul
sări în groapa și cursa
preparată lui.

[Pg. 308].

Când culegi o figură, care este a altuia (oroszlán=leul), nu împrumuți? nu copiezi? [Sfârșitul urmează]

G. Bogdan-Duică.

Răul și mântuirea

[Urmare din Nr. 6]

III

O astfel de stare juridică a spiritului e greu să izbutească în creștinism. Omul are trebuință de legi; el e purtat în mod natural cu gândul de-a vedea peste tot o legislație. Hristos n'a înlăturat legea, însă El ne descoperă o lume spirituală, unde, iubirea și libertatea luminate de grație, au învins legea. Libertatea nepurificată prin har, libertatea inferioară, nu poate nega legea, ea e supusă acțiunii ei. Creștinismul nu e religia legii, dar aceasta nu înseamnă că el mărturisește „ilegalitatea“. Legea Vechiului Testament și Grația Noului Testament au sfere de activitate cu totul diferite. Pentru aceea, acesta din urmă nu se poate înțelege din punct de vedere juridic. Legea și dreptatea nu pot înțelege taina relațiilor existente între Dumnezeu și om. Noul Testament ne învață că Dumnezeu nu așteaptă îndeplinirea formală a legii, ci iubirea de bunăvoință a omului. Legea este acuzarea păcatului, ea e refrac-

I. (Studii). În Părți alese (I, p. 293—318=25 pp.) B. „studiază“ conspirația lui Pero Szegedinetz (1735).

Deși originalul, copiat și extras la 1871 în Transilvania și reprodus în Părți, citează o bibliografie suficientă, B. afirmă că „istoricii ungurești și transilvani au scris... cu rezerva cea mai mare despre rebeliunea din 1735, iară unii au trecut preste ea, ca și cum aceea nici nu s'ar fi întâmplat“. Deci își face el datoria să scrie? Să scrie?

Nu; să extragă și să copieze!

Drept este, B. citează pe M. Horváth (ediția din 1863) și pe un Papp (din 1866), ca *titluri*, supt pagină. În text nu-i mai citează; dar pomenește (de câteva ori) despre niște anonimi „cronicari“ ungurești.

În realitate tot materialul său îl ia din K. Papp Miklós, Az 1735-iki zendülés története, Kolozsvárt, 1865; ceeace nu-l împiedecă a spune că el a „descriș“.

Să-l vedem!

Una: Cum a „descriș“ el, de ex., arestarea lui G. Brancovici?

Papp

Egy napon magához hívatá Brankovicsot, azon ürügy alatt, hogy közölje vele a komány által célbá vet kedvezményeket a szerbeket illetőleg. Brankovics semmiféle szót sem sejtve, megjelent a hercegnek, hol rögtön lefegyvereztet, fogolynak nyilvánított, s kemény őrzés alatt Bécsbe küldék.

[Pg. 11/12.]

Barițiu

El adevă (Ludovic de Baden) îl chemă în una din zile la sine sub pretest cași cum ar voi să-i comunice nu știu ce favoruri, scutinițe, drepturi, cu care împăratul ar avea de scop a ferici pe Sârbi. G. Br., crezând că n'are a se teme de nimic, a căzut în cursă, căci îndată ce a intrat la ducele, acesta, desarmându-l, îl declară arestat și-l transmisse la Viena... [Pg. 295].

torul e în lume de atunci „până la sfârșitul veacurilor” pe cărările vieții, așteptând ceasul în care omul să-l recunoască.

De ce, la toate acestea, zăbavnici ne arătam primirii Lui ca îndreptător al pașilor vieții noastre? Să privim pe Toma, celce cu degetul mâinii sale s'a încredințat de înviere și cu el închinându-ne să-i strigăm:

„Domnul meu și Dumnezeu meu” — „Pașii mei îndreptează-i după cuvântul Tău”.

Că nu este cale care să ducă spre Tine, decât aceea pe care Tu, celce ești „calea, adevărul și viața”, ni-ai arătat-o, cât timp printre noi ai petrecut.

Fără El cunoașterea noastră e „frântură”, truda zadarnică, și viața sbuciumată. Hristos, singur el, poate fi povătuitorul și îndrumătorul nostru. De ai plecat, omule, cu gând rău în drum oprește-te, privește în jur și vezi că toate pe Domnul îl caută, cele de sus și cele de jos numele Lui îl măresc. Ia-l pe El însoțitor în drumul tău, încredințează-i-te Lui și nu vei rătăci prin întunec.

Învie Doamne și în sufletul nostru, însoțește-ne și pe noi și ne luminează pașii vieții noastre, ca să Te cunoaștem pe Tine, Domnul și Dumnezeu nostru. V. C.

Sub egida arivismului. — Puțini sânt oameni cari concep viața pământescă, așa cum e ca atare: un preambul, sau mai precis, o umbră a vieții adevărate, care începe abia în momentul când părăsim hotarul marelui necunoscut, ca să nu se mai sfârșească nici odată. Puțini sânt oamenii cari își năvădesc destinul în penumbra sfântă și reconfortantă a idealului creștin de viață.

Idealismul, în accepția superioară a cuvântului, este desavuat, în cazul cel mai fericit este considerat ca o formulă de viață învechiă. Pe ruinele acestui idealism rânjește diavolul, sardonie. Alături de penuria financiară, penuria sufletelor idealiste, este o realitate, mai dureroasă, mai implacabilă.

Astăzi trăim sub egida arivismului. O constatare cu tărie de adevăr neclințit. Consemnul zilelor noastre este parvenirea, cu maximă celeritate, antrenarea din ce în ce mai trepidantă în cultul hidos al vișelului de aur. În dansul acesta întâlnim și multă din tinerețea de astăzi. Sufletul multor tineri este profund dezacordat, este bântuit de toate vânturile, este macerat de cele mai îndrăznețe veleități. Juventus, ventus. S'a afirmat odată. Și cu drept cuvânt. De câte ori mă găsesc în situația de a sesiza profilul moral al acestui suflet cu tendințe ariviste, mă cuprind o adâncă compasiune. Câtă energie risipită în slujba unor scopuri lucrative!

Dela un timp încoace se fac eforturi perseverente pentru canalizarea

tarea voinței divine în natura păcătoasă, dar nu e expresia originală a sentimentelor lui Dumnezeu față de omenire. Această taină se descopere în Mântuire.

Concepția juridică a Mântuirii presupune că păcatul poate fi iertat omului, că mânia divină se poate domoli după jertfa Fiului. În această concepție legătura dintre Dumnezeu și om rămâne exterioară, nimica exențial nu se schimbă în natura omenească. Dar păcatul nu poate și nu trebuie să fie iertat. Nu pentru că Dumnezeu n'ar putea ierta omului, ci pentru că omul nu-și poate ierta lui însuși, apostazia față de Dumnezeu și chemarea divină nu și-o poate ierta.* Bunătatea lui Dumnezeu e fără margini și el uită orice răsunare.

Însă omul păstrează natura sa spirituală superioară creată după chipul lui Dumnezeu și aceasta nu poate să se împace cu degradarea și căderea; ea e jig-nită prin această infidelitate comisă față de Dumnezeu, prin această trădare a omului vechi, prin această înfățișare dată negrului neant în loc de-a fi dată lumii divine. Omul are setea de-ași ispăși păcatul, el simte nimicnicia sa și apteaptă pe Mântuitorul și Salvatorul care-l va încredința lui Dumnezeu. Natura spirituală o omului nu cere iertarea păcatelor, ci desfacerea definitivă de el, ruperea de el, ceace va să zică transfigurarea naturii omenești.

Senzul Mântuirii rezidă în venirea Noului Adam, Noului om spiritual, în ve-

Aceasta e dezvoltată admirabil în al II tom al cărții lui Nesmelov: „Știința omului”.

avânturilor tinerești către o viață mai demnă, mai superioară. Se încearcă reînvierea idealismului.

Și de astădată, ca în totdeauna, în prima linie s'au postat politicienii. O melopee veche, perimată, care nu mai surprinde pe nimeni. S'au ridicat glasuri, și mai autorizate, și mai puțin autorizate. S'au auzit voci cu inflexiuni duioase, cu undiri de sirenă. Firește, nimeni nu contestă oamenilor politici acest drept. Nimeni nu le contestă bunele intenții. Se spune că și iadul ar fi pavat cu intenții bune. Un om, anchi-lozat în glodul politicianismului, chiar și în cazul când poartă girul unui nume de înaltă moralitate, riscă mai întotdeauna să fie incriminat de nesinceritate. Totuși trebuie să ascultăm și glasul acestora. Dar numai în subsidiar. În principal trebuie să ascultăm glasul bisericii. Biserica este depozitara unică a sursei transformărilor sufletești mântuitoare. Dreptul de a da directive infailibile de viață morală este și va rămâne apanajul bisericii. Primenirea sufletească se impune cu necesitate de imperativ categoric. Vrem aceași primenire, așa cum a înțeles-o Mântuitorul lumii. Vrem ca omul să ajungă în fericita ipostază de a-și stavili instinctele imunde, pentru a fi repus în aureola lui de om purces dela Dumnezeu.

V. Sămărtineanu.

Nr. 4016 Pres.

Comunicat

Se aduce la cunoștința tuturor oficiilor parohiale și protopresbiterale din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu spre știre și conformare, că în baza «Legii pentru modificarea unor dispozițiuni din legea timbrului și a im-pozitului pe acte și fapte juridice», publicată în Monitorul Oficial, p. I, Nr. 78 din 1 April a. c. în viitor ac-tele vor avea să fie timbrate precum urmează:

1. *Petițiunile* adresate autorităților și instituțiilor publice cu 8 lei timbru fiscal și 1 leu timbru aviației.

2. *CertIFICATELE* de orice fel (și cele în chestii militare) cu 14 lei și 2 lei timbrul aviației.

3. *Extrasale* din matricule cu 7 lei și 2 lei timbrul aviației.

Sibiu, 25 April 1934.

Consiliul arhiepiscopesc.

nirea iubirii ignorată de Vechiul Adam, în transfigurarea naturii inferioare în natură superioară. Mântuirea nu constă în regle-mentarea relațiilor exterioare, între vechiul Adam și Dumnezeu, nici în iertarea și sa-tisfacerea acordată de o parte alteia. Sen-zul venirii lui Hristos în lume este transfi-gurarea naturii omenești în mod real, for-marea unui tip nou de om spiritual și nu în instituirea Legii a cărei îndeplinire ar aduce viața spirituală. Grație venirii lui Hristos, viața spirituală se poate obține în mod real. Aici nu poate fi vorba de relații exterioare, totul trebuie înțeles spiritual, prin urmare din punct de vedere al ima-nenței. Omul însetează după o viață nouă, o viață superioară, veșnică, în raport cu demnitatea lui. Și aceasta e ceace con-stitue revelația Noului Legături. În crești-nism ideea centrală e cea a transfigurării și nu cea a justificării. Aceasta din urmă ocupă un foarte mare loc în creștinismul occidental. În creștinismul oriental, în pa-tristica greacă, din contră, ideea fundamen-tală e cea a transfigurării, a „îndumnezeirii” Θεοσις.

Adunarea generală a Sindicatului presei române din Ardeal și Banat este convocată pentru ziua de Duminecă, 6 Mai 1934, ora 10, în Saloanele casei Sindica-tului din Cluj, calea Mareșal Foch 23.

Organizați Oastea Domnului

„F. O. R.”

Din protopopiatul Ilia

Se apropie anul de când credincioșii din parohia centrală Ilia, conduși de un gând pe cât de laudabil, pe atât de folo-sitor, s'au constituit în societatea FOR, reorganizând totodată și Reuniunea de fe-meii și Oastea Domnului.

Fără a se mărgini la câteva procese-verbale ale ședințelor, grupările noastre religioase-morale muncesc stăruitor și rodnic.

Duminecă de Duminecă FOR-ul, secția Ilia, ține șezători publice cu programe co-respundătoare cerințelor vremii. Intelectuali chemați țin conferențe pentru credincioșii din localitate și din parohiile învecinate, ear membrii și corul societății „Sfântul Gheorghe” a tinerimii adulte întregesc pro-gramul cu producțiile lor de recitări alese și cântări potrivite.

Din inițiativa părintelui protopop din Ilia, Iuliu Josan, ne-am întrunit în adunări de afirmare a sentimentului antirevizionist, a comemorării martirilor naționali Horea, Cloșca și Crișan, și la alte prilejuri. Pline de învățăminte pentru public s'au desfășurat conferențele ținute de d-nii Dr. D. Su-lică avocat și președinte al FOR-ului, care a vorbit despre: Mijloacele și directivele de organizare a societăților afiliate științei noastre biserici ortodoxe, ear în a doua conferență despre Conversiune; S. Olariu, director de bancă, Iosif Costea avocat, N. Bogdan învățător, Dr. Prunaș medic, Dr. Podea și Pr. Romul Iacob, acest din urmă despre Andrei Șaguna și activitatea sa.

— În cadrul societății clerului „Andrei Șaguna” despărțământul Ilia, și în mijlocul unui viu interes, s'a ținut la timpul său adunarea de primăvară, împreună cu adu-narea protopopescă.

Preoții noștri și mirenii corporațiilor bisericești dau astfel atențiunea cuvenită problemelor de reimprespătare a vieții religioase din protopopiatul Ilia, dela pe-riferia arhiepiscopiei noastre ardelene.

Coresp.

Bibliografie

Protoiereul Serghie Cetfericov: Paisie, starețul mănăstirii Neamțului din Moldova (viața, învățătura și influența lui asupra Bisericii ortodoxe). Traducere de episcopul Nicodem, starețul mănăstirii Neamțului, editura tipogr. sf. mănăstiri Neamțu 1933. 626 pag. 150 Lei.

Autorul acestui studiu este părintele Cetfericov, un distins scriitor rus, care trăiește acum refugiat la Paris. În precu-vântare ne arată indemnul ce l-a deter-minat la Compunerea acestui cuprinzător volum: „În anul 1913, episcopul Silvestru vicarul eparhiei Poltava, a conceput al-cătuirea și editarea patericului Poltava—Pereiaslavsc, în care să între descrierea vieții multor asceți, cari s'au născut ori au trăit în ținuturile Poltavei. Fiecarui scriitor mai de seamă i s'a încredințat descrierea vieții câte unui astfel de asceț, iar autorului acestei cărți i s'a încredințat descrierea vieții lui Paisie.

După ce a cercetat cu conștiincio-zitate și a folosit un material bogat, cu-prins în diferite izvoare (manuscripte și tipărituri) din bibliotecile rusești și, mai ales, după ce a complectat și a comparat datele culese în Rusia cu cele găsite în România, autorul a pusces la alcătuirea acestui voluminos studiu despre marele stareț Paisie.

Paisie Velicovski, starețul mănă-stirii Neamțu, prin curătenia și sfîntenia neprefăcută a vieții, prin pilda de adevă-rată strădanie duhovnicească, cât și prin devotamentul pentru dreapta credință, ocupă un loc de frunte în istoria mona-hismului ortodox. Faima acestui monah, renovator și organizator pios și înțelept al monahismului moldovenesc din veacul al 18-lea, a depășit mult hotarele Mol-dovei. Rândurile de viață mănăstirească, așezate de el la Secu și Neamțu, provo-cară în tot monahismul ortodox o colo-sală mișcare spirituală, sub a cărei in-fluiță s'au format o mulțime de asceți renumiți.

În rândurile următoare îmi iau în-găduința să insist puțin asupra vieții, în-vățăturii și activității acestui călugăr lu-minat.

Paisie s'a născut la anul 1722, în orașelul Poltava din Ucraina, primind la botez numele de Petru.

Încă din cea mai fragedă copilărie se putea observa că Petru avea mari pre-dispozițiuni către viața monahală: era un copil evlavios, blând, liniștit și cu deose-bire tăcut. Mama sa, dorind să-și vadă copilul preot, îl înscrie la Academia teo-logică din Chiev. În timpul studiilor, atrac-țiunea lui spre monahism crescuse tot mai mult. Când era în anul al 3-lea, do-

rul de a se dedica cu totul lui Dumnezeu și de a se lepăda de lume într'atâta spori, încât se hotărî să părăsească pentru tot-deauna ocupațiile școlarești.

După ce pregrină pe la mai multe mănăstiri din Ucraina, în căutarea zădar-nică a unui povătuitor încercat în cele su-fletești, în persoana vreunui monah vene-rabil, se decise să treacă în Moldova unde rămase patru ani. Din Moldova trecu la Atos, unde a trăit 17 ani, la în-ceput singur, iar mai apoi în fruntea unei comunități în continuă creștere, cu care apoi a și venit din nou în Moldova, unde i se dădu pentru așezare mănăstirea Dra-gomirna. Dar în urma alipirii Bucovinei la Austria, Paisie se mută la Secu, pen-trucă nu voia să rămână sub o ocărmuire cato-lică. Dela Secu, din porunca domnitorului de pe atunci al Moldovei Constantin Moruzi, trecu la Neamțu, unde a rămas până la sfârșitul vieții. A murit în 1794 și a fost înmormântat în biserica „Înălțării Domnului” dela mănăstirea Neamțului.

În viața preacuviosului Paisie am putea distinge două faze mari: Faza uce-nicieii, când el însuși lipsit de experiență și orientare în cele spirituale, umblă în căutarea unui călăuzitor, adunând cât mai multă bogăție sufletească, luminându-se și înțelepțindu-se tot mai mult, prin citirea scrierilor sf. părinți. Și a doua fază, când ajunse la o înaltă maturitate duhovni-cească, având posibilitatea să fie el în-drumătorul altora și să împărtășească și pe alții din bogăția sufletească achizi-ționată.

În temeiurile învățăturii sale despre viața monahală și organizarea comunității călugărești, s'a bazat pe Sf. Scriptură și pe scrierile părinților bisericești, punând greutate deosebită pe nevoia sufletescă internă. Aceste temeuri se reduc la să-răcia de bună voie și suprimarea propriei voințe, prin supunerea necondiționată su-periorului.

Încă dela Dragomirna, începând cu po-stul Crăciunului și până la Dumineca Flo-riilor, în fiecare seară, frații se adunau în trapeză și venind starețul le citia dintr'un sf. părinte și apoi se explica cele citite.

Toată osteneala și toate povețele lui tindeau într'acolo, ca toți frații din desă-vârșită convingere să păzeacă poruncile dumnezeiești și să nu petreacă vremea, fără real folos sufletesc. „Păziți-vă, le spunea el, să nu vă lipsiți de a avea în voi pe Hristos și să nu plecați cu mâinile goale din această viață, că atunci veți plânge și vă veți tângui”.

În viața intimă el cerea monahilor să citească sf. Scriptură, operele sf. părinți, să facă rugăciunea mintală, să meargă în fiecare sară pentru a-și mărturisii gându-rile duhovnicului și, în general, să-și poarte cu demnitate chemarea lor.

Cititul, explicările și povețele zilnice avură ca rezultat o binefăcătoare influență educativă asupra întregii comunități, pen-trucă „cuvântul lui era puternic”, după cum ne informează biograful starețului. Și numai așa se poate explica starea sufle-tească înaltă în comunitatea lui Paisie.

Am amintit că printre îndeletnicirile pe cari le recomanda monahilor, era și ru-găciunea mintală. Încă de când starețul la Dragomirna, a trebuit să vie în apă-rarea acestei rugăciuni printr'o scriere în 6 cap. Intr'o parte oarecare a Ucrainei, se iviseră niște monahi, cari întocmai ca și hulitorul Varlaam din veacul al 14-lea, respingeau rugăciunea minții.

Starețul Paisie arată că rugăciunea minții a fost o ocupație predilectă a multor părinți bisericești și ea a strălucit în multe locuri din Orient (Atos, Ierusalim, Con-stantinopol). Această sf. rugăciune, che-marea dulce a Mântuitorului, „Doamne Isuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, mi-luește-mă”, se bazează pe temelia ne-zdruncinată a dumnezeiești Scripturi. Ru-găciunea mintală sau a lui Isus, care se săvârșește de minte în inimă, constă în acea, că noi petrecem cu Hristos prin rugăciunea internă, ca mijlocul cel mai necesar pentru înlăturarea gândurilor rele și arma cea mai minunată cu care în-vingem vrășmașii cei nevăzuți și dobândim curătenia inimii.

Iată bunăoară ce ne învață sfântul Simeon Noul Teolog, un mistic celebru care a vietuit la Constantinopol în s. 11-lea, cu privire la această rugăciune: „Șezând într'o chilie tăcută, închide ușa, trageți mintea dela orice deșertăciune, îndreptează-ți împreună cu mintea și ochiul simțului, încetinează respirația ca să nu suflă prea slobod și încearcă cu cugetul să găsești în piept locul inimii, unde le place să-și aibă sălaș de obicei toate puterile sufletești, și mai întâi de toate vei găsi acolo întunec și grosolănie neîmpuți-nată. Când însă tu vei continua și vei să-vârși acest lucru noaptea și ziua, — o, minune! — vei dobândi veselie stator-nică. Căci îndată ce mintea va găsi lo-cui inimii, îndată va vedea ceace nici-odată n'a văzut: va vedea în mijlocul inimii văzduh și pe sine toată luminată și

plină de judecată. Și din acel minut oriunde s'ar ridica cugetul, înainte de a trece în faptă sau a se face idol, prin chemarea lui Iisus Christos ea îl va goni și-l va nimici.

Și alte multe vei învăța cu ajutorul lui Dumnezeu prin privegherea minții, ținând pe Iisus în inimă". (pag. 374).

Paise a arătat o deosebită râvnă și pentru munca cârtărească. Activitatea literară și-o începu încă la Atos, pentru ca s'o continue la mănăstirea Neamțu. Procurându-și, prin multă trudă, de la sf. Munte, unele cărți ale sf. părinți, revizua după ele traducerele slavone.

În Dragomirna își începu activitatea de traducător, care a atins apogeul la Neamțu. Un iscusit cercetător al manuscriselor școlii paisiene, vorbind despre traducerele starețului, spune că „avea o mare finețe de a înțelege, pătrundea adânc în înțelesul cărții ce traducea și alegea cele mai potrivite cuvinte pentru exprimarea ideilor originalului. Traducerile lui erau atât de prețioase, încât nu se pot compara nici cu traducerele anterioare, dar nici cu cele de mai târziu făcute de persoane mai erudite". (pag. 440).

Impunătoare activitate de traduceri și tipărituri religioase, răspândite în Moldova, Muntenia și Ardeal, a trezit un interes viu în cercurile bisericești, dând naștere curentului numit „paisian”.

P. S. Sa pâr. Episcop Nicodem, un vrednic urmaș al lui Paisie în scaunul stărețesc dela Neamțu, s'a angajat de a traduce în românește opera pâr. prot. Cetericov. Lucru pentru care noi ne simțim recunoscători față de P. S. Sa, care, prin tălmăcirea valoroasei lucrări, a contribuit mult la îmbogățirea literaturii și culturii noastre bisericești. Traducerea formează al 9-lea volum din șirul de „Semințe evanghelice” și e făcută într-o limbă românească frumoasă și atrăgătoare. Poate fi citită cu aceeași ușurință de istoriograful cercetător, ca și de oricare alt dreptcredincios.

Ioan Ilie.

Pagina pastorală

Mijloace de activitate pastorală

Mater alul de misiune, în sau afară de parohie, se prezintă atât de divers, încât foarte cu greu l-ar putea cineva constrânge să se organizeze într-un sistem care să poată fi aplicat de-a gata de un nou păstor de suflete.

Ne aflăm în fața unui complex de viață, pe care n'o putem prinde în forme rigide, nici închide în tiparele definite ale verbului. Problemele vieții parohiale au a se discuta una câte una cu inevitabile generalizări și abstractizări, fără a putea reda intimitatea unică a fiecărui fapt pastoral.

1. *Chestie de organizare.* Ca un preambulu al celor ce urmează, socotesc să precizez că organizațiile noastre religioase nu corespund, în multe cazuri, cu structura și fizionomia satelor de munte — în genere f. risipite, compuse din crânguri indepartate unele de altele, cu drumuri anevoioase și impracticabile. Aici posibilitățile de deplasare și convenire fiind cu totul diferite de ale satelor de șes, cer alt mod de organizare în care să fie posibilă instruirea și educarea religioasă, fără greutatea resimțită în viața lor particulară. Cea mai potrivită n'ar s'ar părea organizarea pe „vecinătăți”, cum o vedem la alți creștini. Președintele unei „vecinătăți” delimitate de marginile naturale ale crângului respectiv, supraveghează familiar ordinea din sânul societății sale, reprezentând totodată voința vecinătății în toate problemele ce privesc destinul comun al parohienilor. Preotul va putea în sânul acestora să-și desvolte punctele programului său de activitate...

Dar, ceea ce mi se pare că nu s'a accentuat îndeajuns în metodologia pastorală, este problema colportajului, a asistenței și a misiunilor religioase.

2. *Colportajul* este un mijloc civilizat de a familiariza nemijlocit, probleme și idei în mediul vieții sociale. Secianții uzează cu mult profit foloasele tiparului îndreptându-le împotriva bisericii noastre. În cercurile noastre pastorale, preoții au resimțit bucuria colportajului, a acestui ajutor, care să puie pe credincios de dreptul în fața problemelor religioase, tratate pe înțelesul lui și n'concluziuni materiale accesibile pungi sale. Cuprinsul broșurelor de colportaj ar putea să fie: povestiri, întâmplări, obiceiuri etc. cu înțeles și scop religios, înfățișând lumea ideilor și a judecărilor religioase din viața satului, sau de dreptul probleme biblice, tratate atrăgător. Broșuri de natura aceasta găsim în editurile diferitelor eparhii, dintre cari mai însemnate amintim pe cele apărute la Bucu-

rești [bibl. „Ia și citește”] și Arad. Ceace vreau să spun e că nu avem un oficiu organizat, pentru selecțiunea celor mai bune broșuri, pe care să le distribuim în toate parohiile Arhiepiscopiei. Pentru bibliotecile parohiale se cheltuesc, ani de-a rândul, sume frumoase din banii parohiilor, uneori pe cărți, care nu pot fi accesibile credincioșilor de rând. Din această pricină în multe parohii se nasc animozități între preot și credincioși (cari nu se pot împăca cu gândul să cumpere cărți pe cari nu le pot folosi). Acestor nemulțumiri li s'ar putea pune capăt, dacă suma destinată pentru biblioteca parohială ar fi împărțită în două: o parte folosindu-se pentru cărțile de știință teologică, iar altă parte pentru procurarea broșurilor potrivite gustului și priceperii poporului. În fiecare Duminică sau sârbătoare s'ar putea face surprize credincioșilor noștri, punându-le în mână pe un preț ieftin, un mijloc de curată înțelețuire spirituală.

3. *Tratarea a credincioșilor bolnavi.* Problema aceasta poate părea multora curioasă și paradoxală, dar ea este actuală și salutară. Nu putem lăsa neamintit faptul, că în mare măsură credincioșii noștri se servesc de puterea rugăciunii, drept remediu împotriva boalei. Trebuie să recunoaștem rugăciunilor o oarecare putere vindecătoare, de vreme ce efectele lor minunate le semnalăm la ocazii. Totuși am putea întări mult încrederea credincioșilor în preot, dacă am însoți rugăciunile noastre și cu anumite prevederi doftoricești, aplicând bolnavului remediu farmaceutic potrivit boalei sale.

Judecata poporului român că „Dumnezeu ajută omului, dacă și el se ajută”, cuprinde în sine înțelesul condensat al acestei probleme sociale.

4. O problemă de care s'a vorbit în ultimul timp, dar care n'a prea trăit în preocupările parohiei noastre colective, este problema misiunilor religioase. Sfințirea personală se face în mediul bisericesc, participând activ, trupește și sufletește, la viața bisericească. „Viața în biserică este o realitate superioară, la care participăm și, prin aceasta, ne sfințim”. Ortodoxia, S. Bulgakov, pag. 120.

Slujbele săvârșite în sobor, cu fastul, ampoarea și elocința lor, delectează mai mult viața sufletească o, emoționează și-i dă putere de hotărâri mari. Credinciosul participant se resimte înținerit, dobândind credința care-i dă suport vieții. Dar cu structura actuală cercuri religioase, compuse din doi sau trei preoți vecini, e imposibilă de a organiza o adevărată misiune. Se resimte deci trebuința de a modifica aceste cerceule, dându-le organizare amplă și un program definit.

Această căutare de noi drumuri pentru activitatea noastră de mână, trebuie să ne preocupe în deosebi pe noi, preoții tineri.

Pr. Augustin A. Băilă.

INFORMAȚIUNI

Meritată distincție. Consiliul eparhial din Caransebeș, întrunit Luna trecută în prima s'a sedință plenară sub președinția noului vlădică, a P. S. Sale Episcopului Vasile, în semn de recunoștință a distincției pe venerabilul părinte protopop Andrei Ghidiu cu crucea mare și rangul de iconom stavrofor. Această distincție este și o aplecare cuvenită activității părintelui protopop în timpul sedisvacanței episcopiei. Urâm sârbătoritului să poarte mulți ani și cu bine crucea mare și rangul acordat de Prea Sfințitul Episcop al Caransebeșului.

Caz de moarte. Seniorul preoției din mitropolia noastră, venerabilul protopop onorar Vasile Papp, paroh în Topa de sus (județul Bihor), fost membru în congresul național-bisericesc, asesor consistorial etc., a decedat în 31 Martie 1934 în vârstă înaintată de 91 ani, după un serviciu de aproape 70 de ani la altarul Domnului. Răposatul fusese hirotonit în anul 1865 prin episcopul de pe vremuri al Aradului, Procopie Ivașcovic. În decursul îndelungatei sale activități pastorale, s'a bucurat de iubirea nețărită a iubitorilor fii suflați, de stima și respectul preoției bihorene și a superiorității sale bisericești. Îl jălește fiul său Ioan, protopop colonel i.r. și fiii săi suflați. Odihnească în pace!

† **Dr. Ambrosiu Chețianu**, canonic în Blaj, vicar general arhiepiscopesc și fost director al liceului blăjan, a răposat în 24 l. c. Decedatul era cunoscut ca o distinsă figură a bisericii greco-catolice și a societății române ardelen. Odihnească în pace!

† **Constanța Hodoș** distinsă scriitoare, ziaristă și autoare dramatică, s'a stins din viață în 19 April 1934, după lungă suferință, în vârstă de 74 ani, și a fost înmormântată, în 22 April, în cimitirul Sf. Vineri din București. Suflul ei de femeie a avut o largă înțelegere a împrejurărilor și a oamenilor din țara sa natală ardelenască, pe care n'a uitat-o nici după ce se stabilise în capitală. Constanța Hodoș — scrie unul dintre citicii literari — moare, la o vârstă înaintată, ducând cu ea în mormânt un nume legat de revindicări naționale și de cuceriri literare, rămânând în urma ei o pietate în arhiva scrisului românesc.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 29 Aprilie 1934, va predica părintele Gh. Secaș.

Perceptoratul municipiului Sibiu invitat contribuabili, restanți cu plata taxelor pentru apă și apometru, a-și achita, în termenul cel mai scurt, taxele restante. În caz contrar se va proceda la suspendarea furnizării debitului de apă. *Primăria.*

Vaccinările și revaccinările copiilor, pentru anul 1934, se țin în zilele de 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11 și 12 Mai 1934 ora 3 d. m., în sala mare a primăriei municipiului Sibiu. Părinții cu copiii lor născuți între 1 April 1933 și 31 Martie 1934, precum și copiii născuți în anul 1922 (cei de 12 ani) se vor prezenta la datele mai sus, sub urmările legale, pentru a fi vaccinați sau revaccinați.

Nr. 3395—1934.

Comunicări

Se aduce la cunoștință, că erezii după părintele Emilian Șinca din Aninoasa, decedat la 15 Martie 1934, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc, au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numărul fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 30.000.

Sibiu, din sedința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 21 April 1934.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 3400—1934.

Se aduce la cunoștință că erezii după părintele Ignatie Filip din Reci, decedat la 28 Martie 1934, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc, au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numărul fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 50.000.

Sibiu, din sedința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 21 April 1934.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 72—1934.

(11) 1—1

Concurs de licitație

Consiliul parohiei ortodoxe române Gheorgheni-Ciuc va ține la 24 Mai 1934 ora 3—5 p. m., în localul primăriei, licitație publică, cu oferte închise, pentru darea în antrepriză a continuării lucrărilor la construcția bisericii.

Devizul Lei 1.329.199, garanția de 5% după deviz, care se va întregi la 10%; supraoferte nu se primesc.

Preot Aurel Negoescu
președintele cons. parohial.

Nr. 56—934.

(25) 1—1

Concurs

Pentru strămutarea la distanță de 20 metri și rezidirea unei case constatatoare din 3 camere la via dela Sărăcsău (p. u. și gara Șibot) județul Hunedoara, se publică concurs. Lucrarea va avea să fie gata până la 1 Septembrie a. c. Devizul cantitativ și caetul de sarcini se pot vedea la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu. Ofertele se vor înainta până la 10 Mai 1934 la adresa Consiliului arhiepiscopesc pentru Fundația culturală Dr. Ioan Mihu.

Sibiu, 18 April 1934.

Eforia Fundațiunii culturale
Dr. Ioan Mihu.

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Prețul Lei 150.—

Se poate procura dela Biblioteca Arhidiecezană din Sibiu, trimițându-se prețul, plus spese postale Lei 15.— prin mandat postal.

Nr. 100—1934

(24) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru parohia vacantă de clasa III-a Visca, din protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român. Venitele împreunate cu acest post: Salar dela stat, stola obișnuită în tract, 20 litri cereale dela circa 200 fam. milii, sesiune parohială fânaț pentru circa 8—10 cară de fân.

Cererele de concurs se vor înainta acestui of. protopopesc, împreună cu autorizația P. V. Consiliu Arhiepiscopesc de a putea candida, în termen, iar concurenții cu prealabila încunoștințare a of. protopopesc se pot prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu parohienii.

Ilia, la 24 Martie 1934.

Of. protopopesc ortodox român Ilia.

Iuliu Josan
protopop.

Nr. 103—1934 prot.

(19) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Tapu, protopopiatul Mediaș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială corespunzătoare cu dependințe.
3. Sesiune parohială de 13 jug. arător.
4. Câte 1 ferd. cucuruz stârmit și o zi de lucru de fiecare familie.
5. Stola obișnuită în tract.
6. 2 stânjimi lemne de foc aduse în curtea parohială.

Candidații îndreptați își vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzută cu toate documentele necesare, anexând și autorizația de candidare dela Preavener. Consiliu arhiepiscopesc, și cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie și în biserică la serviciul liturgic.

Mediaș, 12 Martie 1934.

Ioan Crăciun, protopop.

Nr. 127—1934.

(21) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Hălmeag, protopopiatul Olteu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiunea parohială: 7 1/2 jugăre pământ arabil și fânaț.
3. Câte o ferdelă bucate dela fiecare familie românească, și câte o zi de lucru cu mâinile de fiecare familie de neorustici.
4. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererele de concurs însoțite de actele necesare, între cari este a se socoti și autorizația de candidare din partea Prea Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc, — se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Olteu în Șercaia, jud. Făgăraș, până la termenul fixat. Concurenții se vor prezenta — cu încuviințarea Oficiului protopopesc — în o Duminică sau sârbătoare, în parohie, spre a face cunoștință cu parohienii.

Șercaia, la 6 Martie 1934.

Oficiul protopopesc.

Valeriu Judele

protopop.

BAIA POPORALA — SIBIU,
Strada Șaguna Nr. 4. Ordinea băilor:

Baie de familie: Luni: închis, Marți (prețuri urcate), Mercuri, Joi, Vineri și Sâmbătă: dela 8—12 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara. Duminecă: dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbați: Băi de abur și de aer cald. Luni: închis, Marți (prețuri urcate) și Mercuri: dela 1 1/2—7 1/2 ore seara, Joi și Vineri: închis. Sâmbătă: dela 8—12 ore a. m., dela 1 1/2—5 p. m., dela 5—7 1/2 ore seara (prețuri reduse), Duminecă: dela 7—12 ore a. m. (prețuri urcate).

Pentru femei: Băi de abur și de aer cald. Luni, Marți și Miercuri: închis, Joi: dela 1 1/2—7 1/2 ore seara (prețuri urcate), Vineri: dela 1 1/2—5 ore p. m., dela 5—7 1/2 ore seara (prețuri reduse), Sâmbătă și Duminecă: închis.

Băi de putină și băi de cură: Luni: închis, Marți, Mercuri și Joi: dela 8—12 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara, Vineri și Sâmbătă: dela 8—2 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara, Duminecă: dela 7—12 ore a. m.

În zilele de sârbătoare are valoare ordinea de Duminecă.